

meerdere dat ontvangen werd, is in de boeken opgenomen en Banda toegerekend, maar er is wel gevraagd uit te leggen hoe het inladen op Pulau Ai was geschied. [fol. 1156] Het bestuur had zich niet moeten laten intimideren om duidelijk slechte kareet van de handelaren van de Zuidoostereilanden aan te nemen. Er kunnen daar niet meer zulke excuses voor worden aangevoerd en, als er bij acceptatie goed wordt opgelet en de beste stukken niet ontvreemd worden, dan lijdt de Compagnie geen nadeel. Dit is ook op de gebrekkige leverantie van parelmoerschelpen van toepassing. Het bestuur moet goed opletten de bestellingen uit te voeren. De tekorten bij uitlading op Banda op wat volgens de brief van 8 mei 1765 uit het gestrande schip Oosterbeek in de Wildrijk was overgeladen, zijn te verwaarlozen, omdat diverse waren bedorven te Gresik zijn aangehouden, daar zijn verkocht en voor f 343 aan Batavia zijn toegerekend. [fol. 1157] Het tekort kan met Batavia worden verrekend en daar op de generale rekening worden vereffend. Er is met verwondering geconstateerd dat onder de zeventien rapporten over de leverantie van stukkende en aangevrete nootmuskaat in de periode mei tot december 1764, die bij de brief van 17 augustus 1765 zouden moeten zitten, er maar veertien waren, daar er drie dubbele waren. Er ontbrak ook nog een rapport over de eerste leverantie van Wayer van 4085 lb stukkende nootmuskaat en van de leverantie in december van 70.323 lb stukkende en 114.343 lb aangevrete noten zijn maar vijf rapporten ontvangen betreffende 65.323 lb stukkende en 5000 lb aangevrete en stukkende noten. Het ongenoegen over deze gebrekkige inlevering van papieren is getoond. Ze moet evenwel gedeeltelijk worden geweten aan onoplettendheid van de secretaris en eerste beëdigde klerk van de Politieke Raad, daar bijlagen bij de brief van 27 augustus 1765 of later zijn ontvangen, of in het geheel niet. De behandeling van deze rapporten is opgeschort, [fol. 1158] totdat de ontbrekende zijn ontvangen en de opmerkingen zijn beantwoord. Daar de rechterlijke gecommitteerden geen eed hebben afgelegd over de rapporten betreffende de specerijen, is bij een rondzenden van 17 september 1765 bevolen dat alle gecommitteerden dit moeten doen. Het is goedgekeurd dat het bestuur de boswachter de eed op de afgekeurde magere noten, die in het besluit van 12 december 1764 wordt genoemd, heeft laten afleggen en dat het nodige is gedaan toen ingenieur Gideon Duler twee omvangrijke nootmuskaatbomen aan de noordkant van de Gunung Api had ontdekt. Er is herhaaldelijk onderzoek gedaan en omgehakt, en de inwoners is ernstig bevolen om illegale bomen aan te geven. Maar in het voetspoor van Heren XVII is er bij het bestuur op aangedrongen de jaarlijkse visitatie van omliggende eilanden uit te voeren en alle illegale bomen en spruitjes te vernietigen.)

Wijders is door de ministers bedeed dat de perkbeheerders over het algemeen zich zeer beneerstigden om het gedevaliseerde door de zware aardbeving in 1763 op te bouwen, en zulks bijzonder door den bijstand die men hen naar 't bedeede in 't voorgaande jaar toegevoegd heeft, dat zij daardoor ook in staat waren geraakt om driehonderd slaven op te kopen. Dog dat zij, mits de duurte der van hier gezondene 46 stux als aangereekend tot rds. 60,- en door g'exteerde sterfgevallen geduur de reize wel tot rds. 70,- op den kavelprijs geklommen zijnde, er geen hadden kunnen accepteren, maar die tot renforcement van 's Compagnies lijfeigenen (daar z' ook wel tot nodig waren) hadden aangehouden. Fol. 1158v-1159r.

(Daar men ervan overtuigd is dat de perkeniers zoveel mogelijk slaven nodig hebben, zijn er van Timor 37 voor rsd 35 het stuk gezonden en zijn er nog 100 van een partij die het gewezen opperhoofd op Timor Johan Willem Daniël Erhard ter Herbruggen te Batavia had aangevoerd, gekocht tegen rsd 50 het stuk voor 75 volwassenen en rsd 30 voor 25 aankomelingen. Ze zijn naar Banda gestuurd om ze tegen de in rekening gebrachte prijs aan de perkeniers die ze het meest nodig hebben, ter beschikking te stellen. Degenen die aan boord, of bij aankomst aan de wal overlijden, [fol. 1160] moeten ten laste van de Compagnie worden afgeschreven, daar die deze slaven volgens contract tegen rsd 40 het stuk moet leveren. Wegens hoge noodzaak is voorlopig toegestaan dat op Compagnies perk Bojauw een notenhuis, of kombuis, volgens het jongste voorstel, tegen een veel lagere prijs dan in dat van het voorgaande jaar, wordt opgetrokken. Maar daar er in dit gouvernement nog zeer veel te